

til søs (USA og Sovjetunionen 1972, senere fulgt af Storbritannien og Frankrig).

I øvrigt består disse argumenter dels af (fortolkninger af) kendsgerninger, dels af politiske vurderinger, hvorom der er enighed (dog i varierende grad) inden for NATO. Det er derfor nødvendigt at tage dem i betragtning i en analyse af forskellige MCBM's gennemførlighed.

Problemer at løse ved MCBM: opfattelser og argumenter

For overskuelighedens skyld deler jeg her problemerne op i dem, der i første række handler om strategiske kernevåben, og dem, der hører hjemme på det konventionelle niveau. Problemerne kan separeres på den måde, selv om vi forneden kommer til at se, at løsninger kan blive nødt til at tage højde for begge niveauer samtidig.

I. Kernevåbenproblemer

Hvilke er de sikkerhedspolitiske hovedtrusler fra havet? I kernevåbenstrategisk perspektiv handler det primært om to ting: varslings-tider og usårlighed.

Varslingstider

Varslingstiden⁸⁾ for interkontinentale kernevåbenmissiler er ca. 25 minutter, og affyringer er sikkert identificerbare.⁹⁾ Varslingstiden for bombefly er for det meste endnu længere, og de er også sikkert identificerbare¹⁰⁾, i det mindste indtil Stealth-teknik eventuelt bliver indført (hvis midler herimod ikke bliver udviklet i mellemtiden). Fra dette synspunkt er ubådsaffyrede ballistiske kernevåbenmissiler, særlig de med lave baner, farligere: de er ganske vist identificerbare, men kan skære varslings-tiden for angreb mod vitale mål (kommandocentraler, flybaser og kernevåbensiloer) helt ned til ca. 6 minutter. Krydsermissiler med kernevåben er farlige fra et andet synspunkt: hvis de bliver identificeret, er varslings-tiden (for dagens missiler) rimeligt lang, men bl.a. på grund af deres meget lave baner er der betydelig risiko for, at de ikke bliver identificeret. Siden fjernel-sen af de landbaserede krydsermissiler i hen-

hold til INF-aftalen, er det de flybaserede, skibsbaserede og ubådsbaserede typer af langt-rækkende krydsermissiler, der, sammen med ubådsbaserede ballistiske missiler i de oven-nævnte sammenhænge, udgør de mest alvorlige trusler mod kernevåbenstaternes sikkerhed. Varslingstiderne bliver sammenlignelige med den tid, det i værste tilfælde tager at afsløre en falsk alarm (mellem 6 og 8 minutter). Fra ét synspunkt er – især ubådsbaserede – krydsermissiler særligt problematiske: til forskel fra både landbaserede krydsermissiler og ubådsbaserede ballistiske missiler er de ikke dækket ind af nogen begrænsningsaftaler, og der er derfor grund til at frygte hurtig vækst her, medmindre dette område bliver reguleret.

En konsekvens af de korte varslings-tider er, at der ikke bliver tid til kontrolforanstaltninger og situationsvurdering, og at kernevåbenmagterne af den grund fristes til at indføre rutiner for affyring ved angreb, endnu værre: affyring ved varsling eller allerværst: præemption. Disse rutiner indebærer/vil indebære en stærkt øget risiko for, at kernevåbenkrig udløses af en (maskinel, mental eller organisatorisk) fejltagelse i en kritesituation.

Usårlighed

Traditionelt betragtes de u-bådsbaserede missiler som de mest usårlige blandt kernevåbenfremførelsesmidlerne, og dermed som den sikreste komponent i kernevåbenstaternes afskrækkelse af hinanden. Samtidig har de fra denne synsvinkel en betydelig ulempe: fordi kommunikationen med dem er sårbar, er det ikke muligt at kontrollere disse kernevåben ved »Permissive Action Links« på samme måde som de andre. I mange tænkelige situationer vil ubåds-kaptajner derfor sandsynligvis komme til at handle på eget ansvar, og kan komme i situationer af »use them or lose them«.

På trods af, at man siden 70'erne har forudsagt, at udviklingen af antiubådskrigsførelse ville svække eller fjerne denne usårlighed inden for overskuelig fremtid, ser dette tidspunkt endnu ikke ud til at være indtrådt eller til at ville indtræde i en nær fremtid – men udviklingen i ubådsbekæmpelse fortsætter, og det er af den